

Vrh o podnebnih spremembah

Krepimo zeleno rast in ohranimo naš planet

22. september 2009, sedež Združenih narodov v New Yorku

Osnovne informacije

Znanstvena dognanja

“Potrebno je zmanjšati izpuste toplogrednih plinov glede na priporočila znanstvenikov. Pri tem morajo sodelovati vse države po svojih zmožnostih, saj je to naša skupna odgovornost.”

– Generalni sekretar Ban Ki-moon, 17. avgust 2009

Glede na študijo Medvladnega panela o podnebnih spremembah (IPCC) se je v 20. stoletju površje zemlje segrelo za približno 0,74°C. Znanost je veliko napredovala pri ocenjevanju potencialnih posledic, ki jih prinaša ta sprememba temperature. IPCC je v svojem četrtem ocenjevalnem poročilu iz leta 2007 navedel, da je segrevanje podnebnega sistema »dejstvo« in da je globalno segrevanje iz sredine dvajsetega stoletja »najverjetnejše« posledica večanja izpustov toplogrednih plinov, ki jih povzroča človek.

Četrto ocenjevalno poročilo od IPCC razkriva, da so se izpusti toplogrednih plinov med 1970 in 2004 povečali za 70 odstotkov, izpusti ogljikovega dioksida (CO₂), ki ima s 77-imi odstotki največji delež med vsemi izpusti, pa so se povečali za približno 80 odstotkov. IPCC še odkriva, da se je od leta 1750 vsebnost CO₂, metana (CH₄) in dušikovega oksida (N₂O) v atmosferi izjemno povečala. Krivo je človeško ravnanje, današnje vrednosti teh plinov v atmosferi pa so krepko večje od tistih v predindustrijski dobi.

Če se bodo izpusti še naprej višali s takšnim tempom kot do sedaj in bodo dosegli dvojno vrednost v primerjavi s predindustrijskim časom, projekcije oznanjajo, da se bo svet najverjetneje soočil s povečanjem povprečnih temperatur za 2° – 4,5°C do leta 2100, pri čemer je najbolj verjetno povečanje za 3°C.

Počasi bomo vsi sprejeli dejstvo, da se podnebnim spremembam v celoti ne moremo izogniti. Zaradi tega moramo vsi povečati svojo sposobnost prilagajanja, torej tudi države z visokimi prihodki. Načrtost podnebnega sistema se po vsem svetu kaže z bolj pogostimi poplavami, sušami in vročinskimi vali, pri čemer se bo njihova pogostost samo povečevala. Na voljo imamo širok izbor načinov prilagajanja, vključno z modeliranjem naravnih katastrof, raznimi zavarovanji in drugimi mehanizmi obvladovanja tveganj. Potrebna je njihova množična raba, če želimo pomanjšati občutljivost na neizogibnost podnebnih sprememb, kar je še posebej pomembno pri najbolj ranljivih družbenih skupinah.

Primeri prilagajanja po sektorjih*

- Voda: povečanje zbiranja deževnice, varčevanje z vodo.
- Kmetijstvo: prilagoditev setvenega časa in časa spravljanja pridelkov, raznovrstnost kultur in njihovo premeščanje.
- Infrastruktura (vključno z obalnimi predeli): oblikovanje naplavnih nižin kot blažilo pred višanjem morske gladine in poplavami.
- Energija: raba obnovljivih virov energije, energetska učinkovitost.

Po najbolj strogem scenariju IPCC glede zmanjševanja izpustov ima svet manj kot 50 odstotno možnost, da zmanjša nadaljnje segrevanje ozračja do 2°C. Če želimo to doseči, potrebujemo celosten globalni načrt blaženja podnebnih sprememb, kar vključuje nadaljnjo izboljševanje obstoječih podnebnih politik v razvitih državah in hkratno zmanjševanje izpustov v državah v razvoju. Z drugimi besedami, doseči moramo najvišjo vrednost izpustov pred letom 2020 in 50 odstotno zmanjšanje vrednosti pod ravni iz leta 1990, in sicer do 2050. Za industrializirane države to pomeni od 25 do 40 odstotno zmanjšanje izpustov pod ravni iz leta 1990, in sicer do 2020.

Posledice podnebnih sprememb, ki so povezane s tem scenarijem, so resne, ampak obvladljive, če obstajajo mehanizmi obvladovanja tveganj. Zavedati se moramo, da bodo podnebne spremembe brez ukrepov ogrozile gospodarsko rast in preživetje najbolj ogroženih družbenih skupin. O tem jasno pričajo številna znanstvena dognanja.

Primeri posledic podnebnih sprememb*

- Do leta 2020 se bo okoli 75 do 250 milijonov ljudi v Afriki soočilo z resnim pomanjkanjem vode. Od dežja odvisno kmetijstvo, ki prevladuje, se lahko v določenih afriških državah skrči do 50 odstotkov.
- Okrog 20 do 30 odstotkov rastlinskih in živalskih vrst po podvrženo povečanemu tveganju izumrtja, če se globalne povprečne temperature povečajo za več kot 1,5°C do 2,5°C.
- Množično topljenje ledenikov in snega bo povečalo tveganje nenadnih poplav ter sčasoma zmanjšalo letne zaloge snežne vode v največjih gorskih predelih (na primer v Hindukušu, Himalaji in Andih), kjer živi več kot milijarda ljudi.
- Sedem od desetih naravnih katastrof je povezanih s podnebjem.
- Samo v letu 2008 je bilo več kot 20 milijonov ljudi premeščenih zaradi nenadnih naravnih katastrof, ki so bile posledica podnebnih sprememb. Do leta 2050 se lahko to število poveča na 200 milijonov.

*vir: IPCC, Združeni narodi, Sternovo poročilo 2006

Več informacij najdete na: www.un.org/climatechange